

ПОНЯТТЯ І ЕТАПИ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ СФЕРИ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ

Петренко В.В.

Економічна діагностика відіграє важливу роль в управлінні будь-якою сферою економіки, а тим більше має ключове значення при управлінні розвитком сфери екологічних послуг. Її зміст полягає в забезпеченні перспективного, тобто упереджуючого управління, яке має досить широку цільову зорієнтованість та сферу дії.

В економіці поняття діагностики почало розглядатися не так давно, однак останнім часом привертає все більшу увагу вчених. Слід більш детально зупинитися на існуючих точках зору стосовно суті діагностики, її напрямків, завдань, методів, оскільки до цього часу не існує єдиної методики, хоча окремі її аспекти опрацьовані досить ретельно та мають різне тлумачення. Різноманітність і суперечливість поняття економічної діагностики утруднює процес створення науково-методичних основ її здійснення. Розглянемо різні підходи до визначення цього поняття.

В перекладі з грецької діагностика означає розпізнання стану об'єкту, що вивчається за непрямими ознаками. Зазвичай, в літературі можна зустріти доволі вузький підхід до її визначення. "Економічна діагностика ... повинна служити цілям експрес-аналізу, тобто аналізу швидкого та відносно дешевого". З терміном "діагностика" авторами часто ототожнюються концепції традиційного економічного аналізу, що не має під собою підстав, оскільки не розкриває специфіки самої діагностики, як його нового, сучасного напрямку.

Варганов А.С. підкреслює, що економічна діагностика націлена, перш за все, на оцінку стану економічних об'єктів в умовах неповної інформації з метою виявлення проблем розвитку і перспективних шляхів їх вирішення, а також на вивчення режимів функціонування самих систем.

Трактування діагностики, як напрямку економічного аналізу, націленого на виявлення проблем функціонування підприємства в умовах високої ентропії його внутрішнього і зовнішнього середовища та розробку перспективних рекомендацій по їх вирішенню за визначенням Степаненко Е.А. найбільш відповідає системному підходу в управлінні.

Існує загальна концепція діагностики, згідно якої діагностика – активний напрямок економічного аналізу, націлений, перш за все, на прийняття ефективних управлінських рішень, пов'язаних з функціонуванням підприємства. При цьому акцентується увага не тільки на розробці рішень з приводу ситуацій які вже виникли, але й з приводу тих які очікуються, прогножуються, що є більш важливим моментом при прийнятті управлінських рішень.

Іноземними авторами А. А. Томпсоном та А. Дж. Стріклендом запропонована методика діагностики, яку використовують для проведення аналізу загальної ситуації та конкуренції в галузі, з метою її адекватної оцінки та визначення характеру і рівня конкурентної боротьби.

Ця методика складається з таких етапів:

- встановлення основних економічних показників, які характеризують галузь;
- визначення конкурентних сил, що діють в галузі, та їх вплив на ситуацію в галузі;
- виявлення чинників, які викликають зміни в структурі конкурентних сил у галузі;
- визначення компаній, які мають найсильніші та найслабкіші конкурентні позиції;
- прогнозування найбільш ймовірних кроків стратегічних конкурентів;
- встановлення ключових факторів успіху в конкурентній боротьбі;
- прийняття остаточного рішення щодо привабливості галузі та забезпечення високого рівня прибутковості.

Виходячи з того, що галузі за своєю структурою та базовими характеристиками відрізняються досить суттєво, а сфера екологічних послуг, як складова інфраструктури екологічного ринку, є особливим ринковим сегментом, спрямованим на поліпшення "якості" життя людини, збереження світової цивілізації, аналіз загальної ситуації в ній слід розпочинати з розгляду основних економічних характеристик.

Ринок екологічних послуг є таким, що динамічно і стрімко розвивається, тому здійснювати його діагностування слід в динаміці, тобто необхідними є конкретні рекомендації, які б постійно корегувалися. Серед рекомендацій особливо цінними є ті, що націлені на перспективу.